

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 12530/2023
25.01.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Миљуш и Татјане Матковић Стефановић, чланова већа, у парници по тужби тужилаца АА, ББ и ВВ, из ..., чији је пуномоћник Милан Лазаревић, адвокат у ..., против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво Београд, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 5268/21 од 10.03.2022. године, у седници већа одржаној 25.01.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

Ревизија тужилаца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 5268/21 од 10.03.2022. године, **ОДБИЈА СЕ** као неоснована.

Образложење

Први основни суд у Београду је донео пресуду 9П 18995/14 дана 07.06.2018. године, којом је у првом ставу изреке дозволио објективно преиначење тужбе; у другом ставу изреке усвојио тужбени захтев тужилаца и обавезао тужену да тужиоцима на име накнаде штете за неисплаћену разлику између висине породичне пензије и висине зараде коју би сада покојни ГГ остварио за период од 01.01.1994. године до 31.12.2017. године исплати по месецима наведене појединачне новчане износе са законским затезним каматама и одређених датума до исплате; у трећем ставу изреке обавезао тужену да тужиоцима на име трошкова поступка исплати износ од 1.208.000,00 динара, са законском затезном каматом од стицања услова за извршење до коначне исплате, док је одбијен као неоснован захтев у делу за камату на накнаду трошкова поступка од дана пресуђења до извршности.

Апелациони суд у Београду је пресудом Гж 5268/21 од 10.03.2022. године, преиначио пресуду Првог основног суда у Београду П 18995/14 од 07.06.2018. године у другом ставу изреке тако што је одбио као неоснован тужбени захтев тужилаца да се обавезе тужена да тужиоцима на име накнаде штете у висини разлике између износа породичне пензије и износа зараде коју би сада покојни ГГ остварио за период од 01.01.1994. године до 31.12.2017. године, исплати износе наведене у том ставу изреке и то тужили АА за период од 01.01.1994. године до 31.12.2017. године, тужиоцу ББ за период од 01.01.1994. године до 17.10.2011. године, и тужиоцу ВВ за период од 01.01.1994. године до 29.09.2014. године, све са законском затезном каматом на сваки

месечни оброк од 25. у наредном месецу за претходни месец до исплате, те преиначио решење о парничним трошковима из става трећег пресуде Првог основног суда у Београду П 18995/14 од 07.06.2018. године и обавезао тужиоце да туженој солидарно исплате трошкове целог поступка у износу од 151.500,00 динара.

Против наведене правноснажне другостепене пресуде, благовремену и дозвољену ревизију су изјавили тужиоци, којом пресуду побијају због битне повреде одредаба парничног поступка, због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду по одредбама члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/2011 ... 10/23) и закључио да ревизија тужилаца није основана.

Побијана пресуда је донета без битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Ревидент не истиче одређено битне повреде одредаба парничног поступка.

Према чињеничном стању које је утврдио првостепени суд, на коме је заснована побијана другостепена пресуда, тужилца је супруга, а тужиоци синови покојног ГГ који је изгубио живот ...1993. године на радном месту на градилишту предузећа „ДД“ ГП ..., под неразјашњеним околностима. У време када је изгубио живот, на градилишту није било присутних лица која би могла имати непосредна сазнања о начину његовог повређивања и смрти. Истражни судија је сачинио белешку из које следи да се највероватније радило о самоубиству (кривични поступак није вођен по службеној дужности), обдукција покојника није извршена. Заменик Окружног јавног тужиоца обавестио је 05.07.1993. године оца покојног ГГ да тужилаштво није нашло основ за покретање кривичног поступка поводом смрти ГГ, пошто је закључило да нема индиција да је по среди извршење неког од кривичних дела за које се гони по службеној дужности и да из свих службених радњи СУП-а и суда произлази да је смрт уследила после самоубилачког бацања под гусенице булдожера који је био у кретању. Породица није захтевала обдукцију, на шта је имала право по тадашњим прописима. У ранијој парници, тужиоци су пресудама Првог основног суда у Београду П 4084/07 и Апелационог суда у Београду Гж 6567/10 остварили право на накнаду нематеријалне штете услед смрти блиског лица, према туженој Републици Србији. Из образложења тих пресуда следи да је утврђена одговорност државе за нематеријалну штету, јер су тужиоци услед пропуста у раду истражних органа, тужилаштва, суда и полиције, ускраћени да сазнају околности и узрок смрти покојног ГГ. Оцењено је да истрага сумњиве смрти била површна, те се основ одговорности државе за нематеријалну штету састојао у пропустима истражних органа у испитивању узрока сумњиве смрти тужиоцима блиског лица, због чега је применом члана 172. у вези члана 200. и 201. ЗОО, члановима уже породице досуђена нематеријална штета. Утврђена је разлика у износима по месецима између зараде коју би сада покојни ГГ примао да је обављао послове на радном месту грађевинског радника од 01.01.1994. године до 31.12.2017. године, и исплаћених породичних пензија тужиоцима.

Првостепени суд је закључио да је било пропуста у раду органа тужене због којих тужиоци нису сазнали разлоге смрти њиховог сродника, због чега трпе штету везано за смрт њиховог сродника, зашта кривицу сноси тужена.

Другостепени суд је на основу чињеничног стања кога је утврдио првостепени суд извео супротан закључак о основаности тужбеног захтева, применом одредаба члана 193. и 194. Закона о облигационим односима. Другостепени суд закључује да смртна последица није у узрочно-последичној вези са пропустима органа тужене, тужена није одговорна за смрт покојног ГГ и стога није дужна да накнади материјалну штету која је по тужиоца произишла из чињенице смрти њиховог блиског сродника. Из тих разлога је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев у непресуђеном делу.

Ревиденти наводима ревизије не оспоравају правилност утврђених чињеница, већ се суштински разлози тичу правилности примене материјалног права. Тужиоци сматрају да другостепени суд погрешно сужено тумачи објективну одговорност тужене у смислу одредаба члана 172. Закона о облигационим односима. И поред тога што у конкретном случају органи тужене нису одговорни за смрт ГГ, сматрају да се не може применом одредаба члана 172. Закона о облигационим односима закључити да не постоји обавеза тужене за накнаду штете тужиоцима настале смрћу радника запосленог код друштвеног послодавца. Надаље, утврђени су пропусти органа тужене у вези са смрћу ГГ, због чега су тужиоци ускраћени у праву да од тих надлежних државних органа добију сазнање о смрти њиховог блиског лица. Ревиденти сматрају да постоји узрочно-последична веза између материјалне штете коју трпе и неправилног поступања органа тужене, јер да нису постојали пропусти у њиховом раду, тужиоци би знали против ког одговорног лица за смрт ГГ би могли да поднесу тужбу у смислу члана 194. Закона о облигационим односима за накнаду материјалне штете у виду губитка издржавања, односно помагања. Узрочност између неправилног поступања надлежних органа тужене и материјалне штете по тужиоце, тужиоци виде у околности да још увек немају сазнања о разлозима и узроку смрти њиховог сродника чиме су спречени да тужбом затраже накнаду материјалне штете од физичког или правног лица које је за то одговорно.

Према стању у списима предмета, пресудом Апелационог суда у Београду Гж 6567/10 од 17.03.2010. године обавезана је тужена Република Србија да овде тужиоцима накнади нематеријалну штету на име претрпљених душевних болова због смрти блиског лица, ГГ, применом одредбе члана 172. став 1. Закона о облигационим односима, са разлога што је Република Србија одговорна за неправилна поступања њених органа због којих су се стекли услови да по одредби члана 200. и 201. став 1. Закона о облигационим односима тужиоцима накнади штету на име душевних болова због смрти блиског лица, јер још увек немају сазнања о разлозима и узроку смрти њиховог сродника.

У овој парници, тужиоци траже да се тужена обавезе да им исплати разлику између висине коју примају на име породичне пензије и зараде коју би остваривао сада покојни ГГ, као лице које је издржавало тужиоце, позивом на одредбе члана 194. Закона о облигационим односима. У току поступка тужиоци су навели да због екстремно тешких пропуста истражног судије и јавног тужиоца никада нису стекли

сознања о разлозима и узроку смрти њиховог сродника, а средина у којој живе прихватила је већ установљени узрок смрти као готово решење.

Полазећи од чињеничног основа тужбе и утврђеног чињеничног стања, Врховни суд закључује да нема правног основа да се тужена Република Србија обавезе да тужиоцима накнади штету коју трпе губитком издржавања, коју су они одмерили према разлици између породичне пензије коју примају након смрти блиског сродника и зараде коју би он остваривао у истом периоду. Одредбом члана 194. став 1. Закона о облигационим односима лице које је погинуло издржавао или редовно помагао, као и оно које би по закону имало право захтевати издржавање од погинулог, има право на накнаду штете коју трпи губитком издржавања, односно помагања. За ту штету одговара онај који је проузроковао штету, према одредби члана 154. став 1. Закона о облигационим односима, односно ималац опасне ствари или онај ко је обављао опасну делатност од које је настала штета (члан 154. став 2. Закона о облигационим односима). Правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција (члан 172. став 1. Закона о облигационим односима). Међутим, у конкретном случају смрт блиског сродника, даваоца издржавања тужилаца, према утврђеним чињеницама није проузрокована вршењем или у вези са вршењем функција органа тужене, што ни за ревиденте није спорно. Како нема одговорности тужене за смрт лица блиског тужиоцима, који им је давао издржавање, нема основа за обавезивање тужене на накнаду штете за губитак давања на име издржавања, па ни у висини разлике између породичне пензије коју тужиоци остварују и зараде коју би преминули остваривао. Чињеница да су тужиоци остварили накнаду нематеријалне штете од тужене, коју су штету претрпели неизвесношћу због несазнавања узрока и околности смрти њиховог блиског сродника, није од значаја за основ одговорности тужене за конкретну материјалну штету која се у овој парници захтева.

У ревизији, ревиденти истичу да постоји узрочно-последична веза између неправилног поступања органа тужене и материјалне штете у томе што би тужиоци, да нису настали пропусти у раду органа тужене, знали против ког би одговорног лица могли да поднесу тужбу у смислу члана 194. Закона о облигационим односима за накнаду материјалне штете. Наводе да би у случају да су органи тужене законито и правилно обавили своје радње, тужиоци своје потраживање могли да оставаре према физичком или правном лицу које би било одговорно за накнаду штете у смислу члана 193. и члана 194. Закона о облигационим односима. Другим речима, сматрају да су пропустима тужене спречени да остваре право на накнаду штете према одговорном лицу.

Међутим, на таквим наводима није заснована тужба, нити је било предмет доказивања од стране тужилаца да је због утврђених пропуста органа тужене изостала могућност, извесна и одређена, да тужиоци остваре право на накнаду штете у односу на лица одговорна за смрт њиховог блиског сродника. Дакле, на нивоу је претпоставке да је за смрт блиског сродника тужилаца одговорно одређено лице према коме су пропустом органа тужене тужиоци били спречени да поднесу тужбу за накнаду штете у виду изгубљеног издржавања.

Код таквог стања ствари ревизија тужилаца није основана, јер није доказана релевантна узрочно последична веза између пропуста, односно неправилног поступања органа тужене и конкретне материјалне штете по тужиоце, те је другостепена пресуда утемељена у правилно и потпуно утврђеном чињеничном стању и правилној примени одредаба материјалног права.

Са тих разлога, ревизија је одбијена применом члана 414. Закона о парничном поступку.

**Председник већа-судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић